18-ter Jahrgang Nr. 94. Jüdische Pester Zeitung. Freitag, 13. August 1886.

Redaction u. Administration
befinden sich:
BUDAPEST,
Hochstrasse Nr. 1.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden östr. W.
Halbjährig 4 Gulden östr. W.
Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 4 Guld. 50 kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 25 kr. ö. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פּעסטער צייטונג

פּאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דריימאל.

רעדאַקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן בעפינדען זיך:
בודאפּעסט,
האָכשטראַסע נומ׳ 1,
פּראנומעראציאָנס-פּרייז:
פיר אָסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אָסטר. ווע.
האלביעהריג 4 גולדען אָסטר. ווע.
פיערטעליעהריג 2 גולדען אָסטר. ווע.
פיר׳ס אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולד. — קר. אָ. ווע.
האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אָ. ווע.
פיערטעליעהרי 2 גולד. 25 קר. אָ. ווע.
פּראנומעראציאָנען
ווערדען יעדען טאג ענטגעגענגענאָממען.
אנגאָנצען ווערדען נאָך אויפליגענדעם טאריף בערעכנעט

1886 94. אכטצעהנטער יאהרגאנג נר.   Erscheint wöchentlich dreimal.   בודאפּעסט, פרייטאג יב׳ אב, התרמ״ו.

די קאָניגסטהאַט.

אין דער לעטצטען מיטטוואָכנוממער אונזערעס בלאַטטעס האבען וויר, בעפאָר נאָך אירגענד איין בלאַטט איינע מיינונג איבער דאס האנדשרייבען דעם קאָניגס אויסשפּרעכען קאָננטע *), דאסזעלבע אלס איינע וואהרהאַפט קאָניגליכע טהאט, אלס איין דענקווירדיגעס, הערפאָררשגענדעס עראייגניסס אין דעם וואָרטעס שטרענגסטער בעדייטונג געפייערט. דאסס דער ערסטע, מאַכטיגע איינדרוקק, אונטער וועלכעם וויר דען לייטארטיקעל אונזערעס מיטטוואָכבלאַטטעס ניעדערשריעבען, קיין טריגערישער וואר, דאס וויר דיא טראגווייטע דיעזעס עראייגניססעס ריכטיג אויפגעפאַססט, ריכטיג פאָראויסגעזעהען האבען, בעווייזט דיא געראַדעצו בייספיעללאָזע ווירקונג, דיא דאסזעלבע, ניין, ניכט אים גאנצען לאנדע, זאָנדערן אין דער גאנצען מאָנארכיע, יא אין דער גאנצען ציוויליזירטען וועלט הערפאָרגערופען האט.

ניכט זאָ זעהר דאס, וואס אין דעם האנדשרייבען אויסגעדריקקט איזט, זאָנדערן דאס האנדשרייבען אן אונד פיר זיך, דיא טהאטזאכע, דאס דער קאָניג זיך פעראנלאַססט פיהלטע, וויל אים לאנדע בעאונרוהיגונג הערשטע, וויל איינע טהאט דעם קאָניגס פאָן דער בעפאָלקערונג מיסדייטעט ווארדע, צום פאָלקע הינצוטרעטען אונד איהם צו זאגען: עס טהוט מיר לייד, דאס איהר אייך בעאונרוהיגט, אבער איהר אירט אייך, דענן דאס וואס איך געטהאן האבע, וואָללטע קיינע פיינדזעליגע דעמאנסטראציאָן געגען אונגארן זיין, דענן איך בין יא דער היטער איירער פערפאַססונג, וויא זאָללטע איך דיא אלזאָ פערלעטצען וואָללען, זאָנדערן עס וואַרען ריין מיליטארישדיענסטליכע ריקזיכטען דיא דיא פערזאָנאַל-פעראנדערונגען הערפאָרגערופען האבען; דיעזע טהאטזאכע איזט עס, דיא וויר אלס בייספיעללאָז בעצייכנעטען אונד אלס זאָלכע ווירד זיא פאָן דען הערפאָררשגענדסטען, יא פאָן זאממטליכען בלאַטטערן דעס אין- אונד אויסלאנדעס (מיט אויסנאַהמע דעס „עריעטערטעש") בעצייכנעט אונד געפייערט.

ווער זיך ניכט צופריעדען געבען וויל, וועם דאס פלאַטצליכע שטאָקקען דער בעגאָננענען בעוועגונג געגען דיא ארמעע איינען שטריך דורך דיא רעכנונג געמאכט, ווער, מיט איינעם וואָרטע, דיא אגיטאציאָנען, פאָלקספערזאממלונגען, דאס פעטיציאָנירען דער קאָמיטאטע אן דען רייכסטאג צו פארטזעטצען אויסגעזעטצט וויללט, דעם איזט פרייליך דאס האנדשרייבען זעהר אונגעלעגען געקאָממען, אונד דער פינדעט אויך אין דערזעלבען קיינע גאראנציע, קיינע בערוהיגונג: דער וואהלמיינענדע אונד ניכטערנע פאטריאָט אבער צייגט מיט גערעכטעם שטאָלצע אויף דיעזע קאָניגליכע קונדגעבונג אונד פינדעט אין איהר, וואס אין איהר ניעדערגעלעגט איזט.

*) דאס האנדשרייבען איזט אין אונזערעם בלאַטטע שאָן מיטטוואָך, אלזאָ פריהער אלס אין אללען אנדערען בלאַטטערן ערשיענען.

דאס לאנד וואר בעאונרוהיגט, דאס דיא פערפאַססונג שוטצלאָז דאשטעהט, דא דיא ארמעע דער נאציאָן פיינדליך געזיננט איזט. דער קאָניג שפּריכט אבער דאס וואָרט אויס, דאס דיא ארמעע פערפפליכטעט איזט, „דיא געזעטצליך בעשטעהענדען אינשטיטוציאָנען" אלזאָ דיא פערפאַססונג צו פערטהיידיגען.

דאס לאנד וואר בעאונרוהיגט איבער דען אונגארפיינדליכען גייסט, דער אין דער ארמעע הערשט, פערנער דאס מיטגליעדער דער ארמעע איבערהויפּט פאָליטיק, אונד צוואר אונגארפיינדליכע פאָליטיק מאכען. דאס קאָניגליכע האנדשרייבען זאגט אבער, דאס דער גייסט דער ארמעע קיין אנדערער זיין דארף, אלס דער דעם קאָניגס פאָן אונגארן, דער בעשיטצער אונד היטער דער פערפאַססונג איזט. דער קאָניג שפּריכט עס אויס, דאס דיא ארמעע דען פאָליטישען אונד פארטייגעטריעבען פערן בלייבען מוס.

דער קאָניג זאגט עס אבער אויך, דאס מאן פאָן דען טהאטען איינצעלנער דיא גאנצע ארמעע ניכט אונגינסטיג בעאורטהיילען זאָלל, דאס הייסט: דאס דיעזע טהאטען איינצעלנער יא צו פעראורטהיילען זינד, דיעזע „איינצעלנען" אבער, פאָן וועלכען אין אונגארן דיא גאנצע ארמעע שלעכט בעאורטהיילט ווירד, זינד קיינע אנדערען אלס יאנסקי אונד זיינעסגלייכען.

דאס האנדשרייבען האט דענן אויך איינע וואונדערבארע ווירקונג אויך דאָרט אויסגעאיבט, וואָ מאן שאָן ענטשלאָססען וואר, דער אגיטאציאָן געגען דיא ארמעע זיך אנצושליעסען. דאס פעסטער קאָמיטאט, אונד דיא שטאדט דעברעצין האבען נאָך דעם ערשיינען דעם האנדשרייבענס דיא אין דיעזער אנגעלעגענהייט אן דען רייכסטאג צו ריכטענדען פעטיציאָנען איינפאַך צוריקגעצאָגען.

אבער אויך דיא אנדערען שטאַדטע, וואָ נאָך פאָלקספערזאממלונגען געפּלאנט זינד, ווערדען גוט דאראן טהון — זאָ שווער עס אויך דען רעדנערן פאַללט, דיא פאָרבערייטעטען אנשפּראכען ניכט צו האלטען — דיא אגיטאציאָנען אויפצוגעבען. דיא העלדען דעס „עריעטערטעש" אבער מאָגען בעדענקען, דאס עס נאָך איין האָהערעס אינטערעססע גיבט, אלס דאס דער אונאבהאנגיגקייטספּארטיי, דאס דער אונגארישען נאציאָן.

* * *

דיא עסטערייכישע זאָוויא דיא אויסלאנדישע פּרעססע אייסערט זיך אנלאססליך דעם קאָניגליכען האנדשרייבענס אין אויסדריקקען דער האָכסטען בעוואונדערונג אונד עהרפורכט פאר דער שאָנען קאָניגסטהאט, וואָהרענד מיניסטערפּרעזידענט טיסא געראַדעצו פערהיממעלט ווירד. דיא „נייע פרייע פּרעססע" שפּריכט מיט אונפערהאָהלענעם נייד דאפאָן, דאס איין זאָלכער שטאַאטסמאנן נור אין דער איינען האלפטע דער מאָנארכיע (אונגארן) דיא רעגיערונג לייטעט. איבעראל ווידמען זאממטליכע אין- אונד אויסלאנדישע בלאַטטער וויעדערהאָלט לייטארטיקעל אונד לאנגע בעשפּרעכונגען דעם גראָססען עראייגניססע אונד עס פרייט אונס, דאס דיא זאכע אללגעמיין זאָ אויפגעפאַססט ווירד, וויא וויר דאס אין אונזערעם מיטטוואָכלייטארטיקעל געטהאן האבען.

איין צווייטער מאָנטעפיאָרע.

איינע פיעלפערהייסענדע נאכריכט איזט אונז צוגעקאָממען: זאָ וויא נאָך דעם גראָסטען אללער מענשען, נאָך אונזערעם גראָסען לעהרער משה — יהושע ערשטאנדען איזט, זאָ איזט אויך דער אונשטערבליכע וואָהלטהאַטער זיינעס פאָלקעס, מאָזעס מאָנטעפיאָרע ניכט אהנע נאכפאָלגער געבליעבען.

סאמועל מאָנטאגיו אין לאָנדאָן, דיעזער וואהרהאַפט עדלע אונד וואהרהאַפט פראָממע גלויבענסגענאָססע, דער ערסט פאָר ווענינען טאגען צום דריטטענמאַלע צום רייכסטאגסאבגעאָרדנעטען אין לאָנדאָן געוואַהלט ווארדע, אונד דער איין עבענזאָ האָכגעבילדעטער מאנן אלס תלמיד חכם מופלג איזט, בעפינדעט זיך אין דיעזעם מאָמענטע אים אינטערעססע אונזערער שווערגעדריקקטען ברידער אין רוססלאנד **אויף דער רייזע נאָך פעטערסבורג.**

דיא אונערטראַגליכען אויסנאַהמסגעזעטצע, דיא זיך טאַגליך ערנייערנדען גזרות, מאכען דען דריא מילליאָנען גלויבענסגענאָססען אין רוססלאנד דאס לעבען געראַדעצו אונערטראַגליך. דיא אויסוואנדערונג דער רוססישען יודען נאָך אמעריקא, נאָך ענגלאנד, נאָך פאלאַסטינא, יא זעלבסט נאָך אינדיען, נאהם אין דער לעטצטען צייט זאָלכע דימענזיאָנען אן, דאס אויך דיא אמעריקאנישען קאָלאָניען עבענזאָ וויא דיא אנזיעדלונגען אים הייליגען לאנדע אונד דיא ניעדערלאַססונג דער יודען אין לאָנדאָן דער גראָסטען געפאַהר, דער דעם איבערפילטערענס אויסגעזעטצט זינד. אבער אויך אין רוססלאנד קאָננען זיא אונטער דען געגענווארטיגען פערהאַלטניססען אונמאָגליך בלייבען אונד עס וואַרע גראַוזאם צו פאָרדערן, דאס ווער עס נור פערמאג ניכט אויסוואנדערן זאָללטע. דענן גראָססערעס עלענד אלס אין דער היימאטה קאָננען זיא אונמאָגליך ענטגעגענגעהען. ווענן זיא אין דער פרעמדע אויך הונגערן מיססען, זאָ איזט איהנען דאָך ווענינסטענס דיא פרייע בעוועגונג געשטאַטטעט, צו הייזע הונגערן זיא אונד טראגען דאביא שווערע קעטטען.

סאמועל מאָנטאגיו האט נון דען האָכהערציגען ענטשלוסס געפאַססט, זיך, נאָך דעם בייספּיעלע דעם גראָסען מאָזעס מאָנטעפיאָרע, נאָך פעטערסבורג צום צארען צו בעגעבען, אום פאָן איהם שאָנונג אונד מענשענווירדיגערע בעהאנדלונג אונזערער דאָרטיגען אונגליקליכען ברידער צו ערפלעהען.

מאָנטאגיו איזט מיט איינער עמפפעהלונג **פאָן איהרער מאיעסטאט דער קאָניגין פאָן ענגלאנד,** פאָן דער פרינצעססין פאָן עדינבורג (שוועסטער דעם צארען אונד טאָכטער דער קאָניגין וויקטאָריא), פאָם הערצאָג פאָן ארגייל אונד דעססען זאָהן מארקי פאָן לאָרנע (שוויגערזאָהן דער קאָניגין), פערנער פאָם געוועזענען מיניסטער דעס אייסערען לאָרד ראָזעבערי (בעקאנטליך איין שוויעגערזאָהן דעם באראָן אנסעלם פאָן ראָטהשילד) אונד פאָן צאהלרייכען אנדערען האָהען אונד איינפלוססרייכען פערזאָנליכקייטען אויסגעשטאַטטעט.

מאָגע דער אללגיטיגע זיינע שריטטע לייטען, מאָגע ער איהם וואָרטע אין דען מונד געבען, דיא דאס הערץ דעם מאכטיגען העררשערס ערווייכע

אדאלף ראטה'ס

הערערע, אונד קנאבענקלידער-לאגער בודאפעסט, דאנדשטראסע, מאלסקאפעלע, עמפפעהלט זיך וויאהלאפפארטיגס לאגער פאן

זאמטע- אונד הערבסטאנצוגען

זא אויך דאונן, גילליעס, אבערצוגעמער, ווינטער-פאללעטאס, דאוועלאקס, מעקסקאגער, שטאדט- אונד דייזע-פעלצע, זא ווי א קנאבענקלידער (כלי חושב שעטנז), נאך גיעסטער פאאן צו דען בילליגסטען פרייזען.

בעשטעללונגען נאך מאנס ווערדען בינגען 24 שעטי- דען מיט איינאנדע שבת אונד יט אנגעפערטיגט.

פרוענשאנהייט!

מיינע פאן טיר וועלבסט עדפינדונג אונד עצייגנעט גענוכסס-פאמארן ווירקס איסנעטייגנעט נעגען דיא דייזיגס דער הויט. ביי דאמענשפראסען, לוי בערפלעקען, ווים- מערלן, ביי אנאנאלי- ראשה דעם נעזיכט אונד דער נאזע, קוראן ווי מאכט דיא הויט ריין אונד מא- רעللאן — מארמאנאולל עדלע גרעזען, אינע שאנהייט פאונדיכס, בעזונגט שאן. ווים 2 יאהרען מיינע פאן מיר וועלבסט עצייגנעט גענוכסס-פאמארן, 984 אנערקענונגסשריבען לייגען ביי מיר צור איינ- וינסנאהמע דעם נעפהרטען פיבלוקוס אויף. איינציג אונד אללין נור פאם עצייגנער צו בעזיעהען.

פרייזען: 1 קלייגער שיגעל 70 קר., 3 קלייגע טיגע- נער 1.80 פל., 1 גראסער שיגער 1,20 פל., 3 גראסע שיגעל 3 פל., 1 ששוק דיפפ 40 קר.

Lefkowits Tóbiás.

Budapest, VI. Bez. Königsgasse Nr. 36.

קיין מאגענליידען מעהר!

גלייכצייטיג ערלייכט איך מיר, איינען מיינע מאגען אונד פעכעדטראפפען צו עמפפעהלען נעגען מאגענ- ליידען ערער ארט, בעזאנ- דערס אבער נעגען מאגענ- שווארז, אפפעטטלאזיג- קייט, מאגענדירד, בלאהונ- גען, קאלדס, מאגענלאמאר, מאדבערגען, זאוד אונד שווינדעלונג, נעגען מאגענ- ליידען אין אללגע אינדעמא- מיגען נעגעסס פאן שפייזען אי- נעשראנקען עגשטאנדען.

פרייזע: 1 פלאשען 1.05 פל. 3 פלאשען 3 פל., 6 פלאשען 5.50 פל.

פראוינצבעשטעללונגען ווערדען בעגען אינ- זענדונג דעם בעטראגעס ארער פער נאכנאה- מע ערלעדיגט. — מאגלוך דר״מאלייער אפפט- פערזאנדט נאך אללען, וועלטטיילען.

LEFKOVITS TÓBIÁS.

אדאלף פיינ'ס דאנדעלכאנשטיטוט

בודאפעסט, עלזאבעטהפלאטץ 15.

קאנצעססיאנירט אונד גגערונדעט אים יאהרע 1876.

גרינדליכער אונד פראקטישער לעהרגאנג אין איינ- מאכען אונד דאפפעלטער בוכפיהרונג, אינגלייש אונד דייטשער האנדעלסקארעשפאנדענץ, קאמטעיר, ענגען, ווענסעל-עכס, שאנשריפט אונד בוכפ. שנעללשריפט, ע״ער פעקונומאנס. דאנן אין דאנגסטענס 2—3 מאנא- טען קאמפלעטע בוכהאלטונג נעמאכט ווערדען. פראנצאזיש אונד ענגלייש שפראכע, ווייטער פעפראאס אנשטרייבונגען, מעה- רעדע הענדעשע מיינער הייר אין נעשאפטסקאמפאנים אנגעשטעלטען שולען. דונד נעגענגעדע בעזיעהונג דער רע- וולבאשע אונד צוויעקמאסיגקייט מיינעס אינשטרוקטיאנס אונד עגשטהבען מיך ערלע. ווייטערע אנפרייזונג, שולע ערלאבטען אייך. ווייגיג נאנצע פערפעקטיגונג. מיגלדונג אדער בריעפליכע נאהרונג אייסקונפט עדהיילט

Prof. Adolf Fein, praktischer Buchhalter, Elisabethplatz 15

ווענען מאסענרעמאלירונגען

עבענערדינגס I. אינד II. שטאקק, דאהער הייזער פערקויפט איך

שטוינענד בילליג

ביימאטעריאל, דאכשטוהלדאכלי, דיפפעל- ביימע, בריעטער, לאטטען, מעהרערע הונ- דערט דאפפעלטע אי. איינאנדע פענסטער מיט אי- אהנע שפאלטען, מערערע הונדערט ציממער- קוכען, שפייז-, מאפעטען אונד מאלאנ- טהירען, אין אונד איינאנדעגע נעבאלב- טהירען, נאנגס אונד פענסטער-גיטטער, ברינגען מעהרערע-פלאטטען, טהארע אונד איבערהויפט אללע אים בייזאמע איינשלאנגערע אישיקעל.

Näheres in meiner Bautischlerei und Baumaterialien Hauptniederlage

J. SOMMER,

Budapest VI., Waitznerstrasse 51.

דיא נייעסטע ערפינדונג

איזט דאס נאך נראפפעסאר בא אונד איס אמעריי- קא נייטעבעטיגט, דאס דיא צוויעקמעס- בריכבארעפאן פאלגענדע:

איזאל פיר הערען אלס אייך פיר דאמען אונד קינדער, ווערבעס איזט אהנע פערקען אייס ווייגעס נישט קוכטלר- קאנשטריאיס אונד דאס דען צוויעקק, דאס עס ווערבעס דיא פערלאשעסטען בריכע אין קוצעסטער צייט אין דיא גלייכע לאנג בריגגען.

דייטע: איינאנדע 7—6 גולדען, דאפפעלטע 15—10 גולדען

פיר קינדער אים דיא דאפפעלטע בוללייגער.

איין נראפפס לאנגר אין מיטטערשפריטצען, לוסט-פאלטער בעטטס-איינראנגען, נישט-שפריטצען, אונד אללער נישט- יאאיגע-אפטקעל. — ביי בריכבאנדלערן בעטטס אנזוגעבען אב רעכטס, לוגס ארער דאפפעלט, זא אייך דיא לייבען טע.

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,

Budapest, Franz-Deákgasse.

ברינגער שטאפפע

פיר איינען עלגענשען זאמטגראנצונג אין קוסאנס צו טטס. 3-10 דאס יונד 4 ווי. עללען יע- דער קוסאן

אים פל. 4.80 אים פיינסטער, אים פל. —.7 אים דאפפעלטע, אים פל. 10.50 אים אללערפיינסטער

עכטער שאפוויארא,

וואוויא קאמפנאגיע אונד אבעריצעתערשאפפט פער- ווענדעט נעגען נאכנאהמע דעם בעשראנגס, דיא אלס דעגל אונד סאלד בעסטעראנגעט טוכאבריקס- נידערלאגע

SIEGEL-IMHOF in Brünn.

ערקלארונג: ערער קוסאן אים 3-10 מטר. לאנג אונד 136 צטמ. בריט, דאהער פאללקאמטען נעגענגער אייגען קאפפל. הערלאנגען.

דיא בעקאנגטע סאלידטאט אונד בעדייטענדע לייסטונגספאהיגקייט אבער פירמא בריגט דאפיר, דאס גור דיא בעסטע ווארע אונד נעגוויא נאך דעם גע- וואהלטען מוסטער גערעפערט ווירד.

דא יעטצט ווער פעלגל שווינדלפירמען אינטער דעם מאנטעל „ברינגער-ווארע" אידר אינזיעגען טייגען, פערזענדעט דעמגטטענגען אבגעב נעדרוגלאנג מוסטער גראטיס אונד פראנקא.

MATTONI'S
GIESSHÜBLER
reinster
tischlicher
SAUERBRUNN
Bestes Tisch- und Erfrischungsgetränk,
erprobt bei Husten, Halskrankheiten.
Magen- und Blasenkatarrh.
Heinrich Mattoni, Kaiserbad und Budapest.

ביא פעלען איינשעלונגען מיט האכסטען פרייזען איינגעבענדע.

פיאטיארט ווינן 1885

איוויג פיר דאמען

פאר איינשטעללונג קונסט אי. דשטעללונג גראטיס ווילער מעדאיללי:

פיאטיארט לאנ- דעמאיינשעללונג בודאפעסט 1885 גראסע איינשטעל הונגסמעדאיללע פיר קונסטריכטע ארבייט.

ווילהעלם ריטשאנעק

שפעציאליסט פיר

דאמען שייטל

אונד פערוקען, עמפפעהלט זיינע הייבע איינאהמע פערשטעל- שייטל פאן 3 פל. איינ- דאכט פערוקען מיט 6 פל. איינ- נאנצע פערוקען מיט פיר- פאן 12 פל. איינ- דאכט. נעבט דאנוגנ- דעגדס ווייד אהנע ווישפערקס איינ- אלטע שייטל ווערדען נעמאכט אונד נייע שטיילע הונגנגעעטצט פער ששוק 2 פל. פראוינצאנפפאנג ווערדען פראמפט אונד סאליד עפפעדטאיד.

פרייזקוראנט פראנקא איינגעגעבען.

WILHELM RISCHANEK,

Haarhändler, Budapest, Königsgasse Nr. 36.

בשר ראוץ-גראסהאנדלונג.

איך בעגאכרכטיגע הערמיט דאס פ. ט. פיב- ליקום, דאס ביא מיר אין בעסטער, הארטבארסטער מוואלישאט אללע נאשטענגע מאוע, ווא:

מאיהאוץ, ליפטייער, גראיער, עמענטהאלער, אונד מוארל

צו האבען זונד, וואנדער ביא מיר פאן ארטהאראר- סטראבבענדע הבשרים בעהופס איינדבב אייזלעגען.

איטטראגע ווערדען בילליגסט געגען נאכנאה- מע מיט אייסנאהמע זאמסטאג טאגליך פראמפט עפפעדטאיד אבטענגסאלל

DAVID DRUCKER, Budapest, Königsgasse 3.

ווינטע פיר רעגאריגע-פאכטער.

רים, שלייאיטיג, טרעבער, לערארע אונד עפסט ערצייגע מאן אדע אפפאראט בוללונגס מיט דען עפסטע- צען אונד אטהרישען אלען פאן

ארנאלד וואטטעריך

בודאפעסט, מאנאק-נאמסט, נעגענאיבער דעם אייר. פעפפעל אנפערדיג פערגעד. דייזענבראוט, ווייגבאקעס, גרי- צערין, עגטזייגנספליעד, מישטער נעגען אללע ווייגלראנקהייטען עגט. פעגעד: דיטבערוואסט אונד ציטראנענזאפט פיר נאוגע-פיללונג. דאנן: טגטע, גלאנצווייכסט, ווישבלייארבע, מארבארדיגט אונד מארבאללאלל. פרייזקוראנט אונד מאנפיללא- ציאנסכרעד אין אללען שפראכען נראטיס.

אנלאלך דער הייל זיך הערגאנאהענדען

כאלערא-נעפאהר

עמפפעהלט דייגנגנד מיגע פאראצלגען ע ר ר ע ר אונד מגנאפיר **ראטהווינג** אים אנעקאנגס בעפפעס פיא- ווענגווישטער פער לשער א 30, 40, 50 אונד 70 קר.

ערנסט ריידך

ווייגגעלערר, בודאפעסט, קאנגנגאסס 4, אים ראפע.

לאָשט. אים אינגערן דער הייזער ברעננט עס נאָך פֿאָרט אונד אויס דער שולע שלוגען געסטערן פֿריה ווידער דיא פֿלאממען הערפֿאָר.

* (גראָנצענדעם האָנאָראָר.) דיא בעריהמטע פֿראנצאָזישע שוישפּילערין סאראה בערנהארד, איינע געבאָרענע יידין, איזט פֿאָריגען מאָנאט אין ריאָ דע יאנייראָ, דער הויפּטשטאדט בראזיליענס (זידאמעריקא), אין דעם טרויערשפּיעל „טהעאָדאָראַ" אויפֿגעטרעטען אונד האט גראָסען בייפֿאלל געערנטעט. עס רעגנעטע פֿאָרמליך מיט בלימען אויף זיא הערניעדער אונד זיא ווארדע אימער ווידער — מעהר אלס צוויהונדערטמאל — הערפֿאָרגערופֿען, אום זיך דעם בייפֿאללקלאטשענדען פּובליקום צו צייגען. אייך דער קאיזער פֿאָן בראזיליען, דאָן פּעדראָ, שפּראך איהר פּערזאָנליך זיין ענטציקקען אויס. מאן מוס אבער ניכט גלייבען, דאס סאראה בערנהארד זיך מיט דער עהרע אלליין בעגניגט, דיא איהר פֿיר איהר פֿאָרטרעפֿפֿליכעס שפּיעל צו טהייל ווירד. זיא ערנטעט אייך פּראקטישע ערפֿאָלגע אונד קאָממט וייט בעססער צו שטעהען אלס אירגענד איין מיניסטער. אין ריאָ דע יאנייראָ טראט זיא 25 מאל אויף אונד בעצאָג פֿיר יעדען אבענד פֿינפֿטויזענד פֿראנקס. דאס אלליין גענוגט יעדאָך ניכט; דיא טהעאטער-דירעקציאָן מוסטע זאממטליכע קאָסטען איהרער רייזע אונד איהרעס אויפֿענטהאלטעס אין ריאָ דע יאנייראָ דעקקען. דער קאיזער פֿערעהרטע דער קינסטלערין איין מיט 2 רייהען בריללאנטען געשמיקקטעס ארמבאנד אונד ערזוכטע זיא, אים סעפּטעמבער נאָך ריאָ דע יאנייראָ צוריקצוקעהרען, אום דאָזעלבסט נאָך צוויימאל אויפֿצוטרעטען.

* (איין מענשענפֿרעססער פֿאָר געריכט.) איין געוויססער אלפֿרעד פּאַקער ווארדע דיעזער טאגע אין נעויאָרק וועגען מאָרדשלאגעס צו פֿינפֿצעהן יאהרען געפֿאנגניסשטראַפֿע פֿעראורטהיילט. פּאקער וואר אים יאהרע 1874 מיט פֿינף בעגלייטען אין דער געגענד פֿאָן לאַקע, וועלכעס אים נאָרדאמעריקאנישען שטאאטע קאָלאָראדאָ ליעגט אונד גראָסטענטהיילס פֿאָן אינדיאנערן בעוואָהנט איזט. (קאָלאָראדאָ איזט איין געבירגסלאנד ערסטען ראנגעס. דאס דאָרטיגע פֿעלזענגעבירגע ערהייבט אין מאנכען שטעללען איינע האָהע פֿאָן 4312 מעטער. אין דעם געבירגע דיעזעס לאנדעס בעפֿינדעט זיך איין אונגעהייערער רייכטהום אן ערצמעטאללען אונד שטיינקאָהלען.) פּאקער בעפֿאנד זיך נון מיט זיינען פֿינף קאַמעראדען אים געבירגע, וואָ זיא מיט אויסגראבונגען בעשעפֿטיגט וואַרען. דא איהנען דיא לעבענסמיטטעל אויסגינגען, מאָרדעטע פּאקער זיינע קאָללעגען אונד פֿערצעהרטע דיא לייכנאַמע איינעם נאָך דעם אנדערען. זאָ פֿריסטעטע ער זיין לעבען פֿאָן דעם פֿליישע זיינער פֿריינדע, ביז ער ענדליך ווידער צו ציוויליזירטען מענשען קאם. ער אנדערטע זיינען נאמען, ווארדע יעדאָך ערקאננט, פֿערהאַפֿטעט אונד נון פֿעראורטהיילט.

איין פּלאן צום שטורצע דער פֿראנצאָזישען רעפּובליק.

גראָף שאמבאָרד געהאָרטע בעקאננטליך צו דעניעניגען אבקאָממלינגען דער פֿראנצאָזישען קאָניגספֿאמיליע (בורבאָן), וועלכע זיך אים דען טהראָן פֿראנקרייכס בעווערבען. אים יאהרע 1830 ווארדע ער אין באָרדאָ אלס היינריך V. צום קאָניג אויסגערופֿען. גראָף שאמבאָרד איזט פֿאָר ניכט לאנגער צייט געשטאָרבען. אין זיינען לעטצטען לעבענסיאהרען האטטע דער גראָף איינע זעהר בעדייטענדע, נאך מיללאָנען צאהלענדע סוממע פֿאָן זיינען אנהאנגערן צוזאממענגעבראכט אונד אין דער „באנק פֿאָן ענגלאנד" דעפּאָנירט. דיעזע סוממע נאננטע מאן דיא „שווארצע קאססע" אונד זיא זאָללטע דאצו דיענען, דיא בעוועגונג צור ווידערערריכטונג דעם קאָניגסטהומס אין פֿראנקרייך צו אונטערשטיטצען. גראָף שאמבאָרד זאָלל נור איין איינציגעס מאל יענע „שווארצע קאססע" אנגעגריפֿפֿען אונד איהר פֿאָרלויפֿיג נור איינע מילליאָן פֿראנקס ענטנאָממען האבען, אלס ער נאמליך גלייבטע, דאסס דיא בעמיהונגען זיינער אנהאנגער פֿאָן ערפֿאָלג געקראָנט ווערדען קאָננטען. דיא מיללאָן קאם יעדאָך ניכט צור פֿערווענדונג, זאנדערן פֿלאָס אין דיא קאססע צוריקק, וויל זיך דער גראָף דיא זאכע איבערלעגט האטטע אונד ניכט צו אונגעזעטצליכען מיטטעלן גרייפֿען וואָללטע, אום צור הערשאַפֿט צו געלאנגען.

דאס פּאריזער בלאטט „גאָלאָאַ", דאס אָרגאן דער פֿראנצאָזישען מאָנארכיסטען, לעגט נון גאנץ אָפֿפֿען איינען פּלאן דאר, וויא עס מאָגליך וואָרע, דיא רעפּובליק אין פֿראנקרייך צו שטירצען אונד דער מאָנארכיע צום זיעגע צו פֿערהעלפֿען. היער וואָללען וויר איינע קורצגעפֿאססטע איבערזעטצונג דיעזעס פֿאָרשלאגעס פֿעראָפֿפֿענטליכען:

„דיא מאָנארכיסטען — זאגט דאס גענאננטע בלאטט — מיססען יעדען וועג איינשלאגען, דער איהנען צור מאכט פֿערהעלפֿען קאנן. איהר פֿיהרער דאַרף ניכט פֿיעל קריטעלן, זאנדערן מוס איין מאנן דער טהאט זיין, דער אללע אומשטאנדע פֿיר זיך אויסניטצט. פֿאָר דען אונגעזעטצליכען מיטטעלן דאַרף ער ניכט צוריקשרעקקען. דיעזע זינד צוואַר געפֿאהרליך, אבער ווירקזאמער אונד שנעללער אלס דיא געזעטצליכען מיטטעל. מאן מוס זיך מיט דען בעאמטען יעדען גראדעס פֿערשטאנדיגען, נאמענטליך מיט יענען דעם מיניסטעריאומס אונד דער ארמעע; מאן מוס דיא מאכטהאבער בעשטעכען, פֿערשוואָרונגען אונד אויפֿשטאנדע הערבייפֿיהרען. אין דיא מיליטארישע פֿערשוואָרונגען דעם גראָפֿען שאמבאָרד ווארען דיא בעסטען גענעראלע דער ארמעע פֿערוויקקעלט, אונד דיא רעפּובליק ווירדע ניכט וועניג איבעראַשט זיין, דיא נאמען דיעזער גענעראלע צו ערפֿאהרען. קאָמע היעטע איינע מיליטארישע פֿערשוואָרונג, זאָ וואָרען אָפֿפֿיציערע דאָבייא, וועלכע דאס פֿערטרויען דעם געגענוואָרטיגען קריעגסמיניסטערס גענעראל בולאַנזשער געניעסען. וויל מאן אבער דורכאויס געזעטצליכע מיטטעל אנווענדען, זאָ מוס מאן איבעראלל פֿערטרויענסמאננער האבען: אים סענאט, אין דער דעפּוטירטענקאממער, אונטער דען גענעראלראַטהען א. ז. וו. אייך מיססען אגענטען אונד צייטונגען בעצאהלט ווערדען. צו אללעדעם געהאָרט וואָהל איין גראָסער געלד-אויפֿוואנד. מאן מוס אונגעצאָהלט דאס געלד שאַפֿפֿען קאָננען, אונד דאצו בראויכט מאן איינע איבערדייכע קאססע. וועגן דיא מאָנארכיסטען איהר ציעל ערדייכען וואָללען, זאָ מיססען זיא ווידער איינע „שווארצע קאססע" איינריכטען. 20 מיללאָנען וואָרען מעהר אלס נאָטהיג. מאן קאנן איינע אנלייהע אויפֿנעהמען. באנקיערס קאָננען איינע זאלכע אנלייהע איבערנעהמען. דער גראָף פֿאָן פּאַריז*) קאָננטע אללען מאָנארכיסטען גלייכמאסיגע סובסקריפּציאָנען אויפֿערלעגען. עס ווערדען זיך וואָהל מעהר אלס צוויהונדערט מאָנארכיסטען אין יעדעם דעפּארטעמענט פֿראנקרייכס פֿינדען, וועלכע יע טויזענד פֿראנקס הערגעבען קאָננטען. אייך ווירדע עס ניכט אן האָכהערציגען שפּענדערן פֿעהלען. דיא אנלייהע וואָרע יא ריקצאהלבאר בייא דער טהראָנבעשטייגונג פֿיליפּפּס VII. זאָללטע דער גראָף פֿאָן פּאַריז (דיעזען האבען דיא אלליאניסטען אלס קאָניג פֿיליפּפּ VII. אים אויגע) ניכט זאָ פֿיעלע סובסקריבענטען פֿינדען? ער ווירדע איהנען יא דאנן איינע רעגיערונג געבען, וועלכע דיא אויסגאבען זאָפֿאָרט אום דען דריטטען טהייל פֿערמינדערן אונד דיא שטייערן הערונטערזעטצען ווירדע."

דאס דיעזער פּלאן נאָך לאנגע איין לופֿטשלאָס בלייבען ווירד, בעוויזט אם בעסטען דער אומשטאנד, דאס איין צייטונגסבלאטט אין פּאריז דענזעלבען אונגעשטראַפֿט פֿעראָפֿפֿענטליכען קאנן. דיא רעפּובליק וואורצעלט עבען צו זעהר אים הערצען דעם פֿראנצאָזישען פֿאָלקעס, אלס דאס איהר דאס שאַדען קאָננטע.

*) דער גראָף פֿאָן פּאַריז איזט דאס געגענוואָרטיגע אָבערהויפּט דער עהעמאליגען פֿראנצאָזישען קאָניגספֿאמיליע אָרלעאַנס.

גינער נאָך קאוים געפֿליכטעטער רעספּירטען, דיא זיא איהם צום שיין גענאננט האטטע. מיט דען וואָרטען אויסריעף: „אלל דיעזע וואָללען איהרע עסס יונג אויף דעם בלוטגעריכטע ביסען!" — צאָג זיא איין מעססער אויס דעם בוזען אונד שטאך עס איהם זאָ שנעלל אינס הערץ, דאס ער מיט דעם שריא: „מיר דאס?" אויגענבליקקליך טאָדט צו באָדען זאנק. רוהיג ליעס זיא זיך פֿערהאַפֿטען אונד שטארב פֿיר טאגע שפּאַטער מיט גראָסער זעלענרוהע.*)

*) ערנ. קיינעט אין זיינער „רעוואָלוציאָן" ענטווירפֿט פֿאָלגענדעס בילד פֿאָן שאַרלאָטט קאָרדע:

„אלס איין טהייל דער שיראָנדיסטען נאָך דעם קאַלוואדאָס פֿליכטעטע, ערוואַרטעטע זיא אין קאָען איין יונגעס מאָדכען פֿאָן עדלער הערקונפֿט, איין פֿריילין פֿאָן ארמאָנט. מאן נאננטע זיא פֿערטרויליכער מאריע אָדער שאַרלאָטט קאָרדע. גראָסע אויסשלייערטע אויגען, איינע אדלערנאזע, איינע ברייטע געוואָלבטע שטירן, בלענדענדע געזיכטספֿארבע, איינע וואָהלקלינגענדע, קינדליך שמייכעלנדע שטימע, דער בליקק איינעס ענגעלס, האָהע פֿיגור. זאָ ווירד זיא פֿאָן יענען בעשריעבען, וועלכע דאמאלס מיט איהר אומגינגען. איהרע שאָנהייט ענטציקטע זיא.

איהר פֿערהאָר אונד איהרע הינריכטונג ערצאָהלט דער בערלעבטע שריפֿטשטעללער אין פֿאָלגענדער ווייזע:

„מאן פֿאנד בייא איהר איינע אדרעססע אן דיא פֿראנצאָזען. וואס וואָללטע זיא מיט דען וואָרטען זאגען: „פֿראנצאָזען, איהר קענעט אייערע פֿיינדע! איך האבע אייך דען וועג געצייגט. ערהעבט אייך, פֿאָרוואָרטס אונד צוזעשלאָגען!" זיא האָפֿפֿטע, דאס דיא מאראטיסטען זיא אין שטיקע

איבריגענס ווארדע דורך דען טאָד מאראטס אין דער זאכע ניכטס געאנדערט. ראָבעספּיערע וואר אים געגענטהייל רעכט פֿראָה, זיינער ענטלעדיגט צו זיין. עס

רייסען ווירדען, אָדער דאס איהר הויפּט, אויף איינער פּיקע געטראגען, דאס יאהרע פֿאָלק געגען דיא בערגפּארטייא ערהעבען ווירדע. איהר פּראָצעסס ווארדע ערסט אם 17. יולי געפֿיהרט. פֿוקיע-טינוויללע פֿראגטע זיא, וואס זיא בעשטיממט האבע, מאראט צו מאָרדען. „וואס האָפֿפֿטען זיא אן זיינער פּערזאָן?" — „זיינע פֿערברעכען." — „אונד גלייבען זיא, אללע מאראטס געטאָדטעט צו האבען?" — „נון דיעזער טאָדט, ווערדען דיא אנדערען פֿיעללייכט פֿורכט בעקאָממען." — „וואס פֿערשטעהען זיא אונטער ענערגיע?" — „זיין בעוואָנדערעס אינטערעססע בייזייטע זעטצען אונד זיך אָפּפֿערן, אום דאס פֿאטערלאנד צו רעטטען." — „ווער האט איהנען דען ראטה געגעבען?" — „מאן פֿיהרט שלעכט אויס, וואס מאן ניכט זעלבסט ענטוואָרפֿען האט." — „ווארום האבען זיא מאראט געטאָדטעט?" — „איך האבע איינען מענשען געטאָדטעט, אום הונדערטטויזענד צו רעטטען." — „וואס האבען זיא צו ערוויעדערן?" — „ניכטס, אלס דאס איך מיין ציעל ערריכט האבע."

דיא ציהאָרער ערבעבטען פֿאָן איינער אויפֿרעגונג, וויא מאן זיא אים רעוואָלוציאָנסטריבונאל נאָך ניכט געקאננט האטטע. איהר פֿערטהיידיגער, לאַנאָרד, וואַגטע עס, פֿאָן דיעזער „ערהאבענען זעלבסטפֿערלייגנונג" צו שפּרעכען. קיינע שטיממע ערהאָב זיך געגען איהן. אלס דער הענקער זיא האָלטע, שריעב זיא נאָך איין בילליעט. זיא באט צו וואַרטען, ביז זיא עס געענדעט האבע. דער הענקער היעלט דאס ראָטהע העמד אונד איינע שעערע אין דער האנד. זיא נאהם דיא שעערע, שניטט איינע לאָקקע פֿאָן איהרעם האאר אונד גאב זיא דעם מאלער הויער, דער עבען איהר בילד פֿאָללענדעטע. מאן וואָללטע איהר דיא הענדע בינדען, זיא באט, דיא האנדשוהע בעהאלטען צו דירפֿען, וואס מאן איהר פֿערזאגטע, דא רייכטע זיא דיא בלאָסען הענדע הין אונד עמפּפֿינג אים דיא שטריקקע דען ראָטהען מאנטעל. —

אלס שאַרלאָטטע קאָרדע אויף דעם קאַררען ערשיען, זאָ שאָן, זאָ רעגונגסלאָז אינמיטטען דער שרעקקערפֿילטען שטאדט, דא עמפּפֿינגען זיא מאָרדערישע בראַוואָרופֿע אונד בעגלייטעטען זיא צום שאַפֿפֿאָט. דער וואגען האללטע לאנגזאם פֿאָרווערטס. „זיא פֿינדען דען וועג רעכט לאנג?" פֿראגטע זיא דער הענקער. — „באה! ווירד דאך געוויס אנקאָממען." אם ריכטפּלאטצע טראטען דיא שאַרפֿריכטער צו איהר, אום איהר דיא פֿיססע צו בינדען. זיא גלייבטע אן איינע אונזיטטליכקייט אונד לייסטעטע ווידערשטאנד. אלס זיא ערפֿוהר, דאס דיעס צור הינריכטונג געהאָרע, גאב זיא נאָך אונד באט אום ענטשולדיגונג. — איהר קאָפּף פֿיעל. דער הענקערסקנעכט האָב איהן אויף, צייגטע איהן דעם פֿאָלקע אונד אָהרפֿייגטע איהן. איין לייזעס געמורמעל ערהאָב זיך אויס דער מענגע, דיא נאטור וואנטע זיך איינען אויגענבליקק צו צייגען.

ווארדע יעטצט איינע נייע פֿערפֿאססונג ענטוואָרפֿען אונד אנגענאָממען.

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

אונד אין איהם דאס געפיהל דעם ערבארמענס עררעגען, אויף דאס ער דאס ערלאָזענדע וואָרט שפרעכע, דאס מיללאָנען מענשען בעגליקען, זאָ פיעל יאממער פערוויישען ווירדע, מאָגען באלד אַן שטעללע דער אונטערדריקונג, דער טהראָנען אונד דעם עלענדס, פריידעריפע, פרייהייט אונד הייסע דאנקגעבעטע טרעטען, דיא דען זעגען דעם בארמהערציגען גאָטטעס אויף דאס הייפט דעם ערלאָזענדען צארען הערא‌בפלע‌הען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דער נייע לאנדעסקאָממאנדירענדע.) דער אן שטעללע דעם פענזיאָנירטען גענעראלס ערצהערצאָג דזשאָזעף צום לאנדעס-קאָמאנדירענדען פאָן אונגארן ערנאננטע גראף פעיאַטשעוויטש איזט פאָרגעסטערן אין בודאפעסט אנגעקאָממען. דער נייע לאנדעסקאָממאנדירענדע, איין אינטימער פריינד דעם קאָניגס, איזט איינהאָנדריג. דיא אנדערע האנד האט ער אין דער שלאכט ביא קאָניגגראֶטץ פערלאָרען.

* (אין בעלפאסט) האבען אם 10-טען דיעזעס אבענדס וויעדעראום שטראססענקאָמפפע שטאטטגעפונדען, אן דענען דיעסמאל אויך וויבער טהיילנאהמען. דיא געזאממטע בעפאָלקערונג איזט דאָרט עבען פאנאטיזירט. דער פאָבעל בעוואַרף דיא פאָליציא מיט איינעם פאָרמליכען שטיינהאגעל אונד זינד צאהלרייכע שווערע פערוואונדונגען פאָרגעקאָממען. דיא אירישע רעגיערונג געהט ערנסטליך מיט דער אבזיכט אום, דען בעלאגערונגסצושטאנד איבער דיא ערוועגטע שטאדט צו פערהאָנגען. איבער דיא אונרוהען פאָן דיענסטאג ווירד פאָלגענדעס בעריכטעט: אבווּאָהל דיא שטראססען פאָן זאָלדאטען אונד פאָליציסטען בעזעטצט זינד, וויעדערהאָלטען זיך דענגאָך צוזאממענשטאָסע צווישען קאטהאָלישען אונד פראָטעסטאנטישען פאָלקסהייפען. זאָבאלד אבער דאס מיליטאָר אָדער דיא פאָליציא איינשריטט, פעראייניגטען זיך דיא קאָמפפענדען צום געמיינזאמען אנגריפף געגען דיא בעוואפפנעטע מאכט. אים דובלין ריקקטען טויזענד מאנן אינפאנטעריע אונד 200 מאנן קאוואלעריע אין בעלפאסט איין. דאס מאכט אבער ניכט דיא גערינגסטע ווירקונג. ביא פאללס-ראאד גינג עס אם 9-טען ד. פירכטערליך צו. דיא פאָליציא פייערטע שיסס אים שיסס אויף דיא מענגע אב אהנע זיא אויסאיינאנדערטרייבען צו קאָננען. דער קאמפפפלאטץ וואר באלד מיט טאָדטען אונד פערוואונדעטען בעדעקקט. אויס דען פענסטערן איינינער הייזער וואורדע אויף דיא פאָליציא געשאָססען.

* (דער אנטיסעמיטיזמוס אין דייטשלאנד) ליעגט בערייטס אין דען לעטצטען ציגען. דאס געהט אויס איינעם רונדשרייבען הערפאָר, וועלכעס פאָן איינער אנטיסעמיטישען „געזעללשאפט" אין לייפציג אן דיא „פארטייא-גענאָססען" פערזענדעט ווירד. אין דיעזעם ווינדשרייבען ווירד צום אנקויף אנטיסעמיטישער בראָשירען אונד צור פראָנומעראציאָן יודענפיינדליכער צייטונגען אויפגעפאָרדערט אונד אונטער אנדערעם פאָלגענדעס געזאגט: „עס ווירד אימטער מעהר אָפפענבאר, דאס וויר מיט דער אנטיסעמיטישען בעוועגונג ניכט איינען שריטט פאָרוואָרטס קאָממען. ניינציג פערצענט דעס פאָלקעס שטעהען נאָך איממער אונוויססענד אונזערען בעשטרעבונגען געגענאיבער. בעזאָנדערס איזט דיא פערבלענדונג דער ארבייטערמאססען זעהר געפאהרדראָהענד. האט דאָך קירצליך אין איינער אנטיסעמיטישען פערזאממלונג אין לייפציג איין ארבייטער איינעם רעדנער צוגערופען: „וויר זאָציאלדעמאָקראטען ווערדען דיא יודען מיט אונזערעם ליבע דעקקען!" וויר מיססען דאס פאָלק אויפקלאָרען. זאָנסט בריכט דיא געפאהר איבער נאכט הערין. דאס איינציגע מיטטעל, דאס אונס נאָך רעטטען קאנן, איזט דיא מאססענהאפטע פערברייטונג פאָן בעלעהרענדען שריפטען." נון פאָלגט איינע אויפצאָהלונג דער „בעלעהרענדען שריפטען," צו דערען אנשאפפונג יעדער בראווע קריסט אויפגעפאָדערט ווירד. עס געהאָרט ניכט פיעל וויטץ דאצו, עס הערויסצופינדען, דאס דיא „אנטיסעמיטישע געזעללשאפט" אין לייפציג בלאָס אויס איינען פערלעגערן בעשטעהט, וועלכע זאָ אונפאָרזיכטיג וואַרען, זיך אין שפעקולאציאָנען מיט יודענפיינדליכען בראָשירען איינצולאססען אונד נון אללעס אין בעוועגונג זעטצען, אום דען אין איהרען מאגאזינען אויפגעשפייכערטען שמוטץ אום יעדען פרייז לאָז צו ווערדען.

* (איינע אנטיסעמיטישע פערזאממלונג אין בוקארעסט.) וויא אונס זיינער עהרווירדען הערר ראבבינער כתבן אויס רימניק-סאראט (רומאניען) מיטטהיילט, ווירד אם 7-טען סעפטעמבער ד. י. דיא אבהאלטונג איינער אנטיסעמיטענפערזאממלונג אין בוקארעסט בעאבזיכטיגט, צו וועלכער דיא בעקאננטעסטען אנטיסעמיטען — וויא שטאָקער, אישטאָצי, עדואַרד דרימאָנד א. ז. וו. — ערשיינען זאָללען.

* (פאָן איינעם סינאגאגענבראנדע) ווירד אונס אויס מעזאָטשאטה בעריכטעט: אם מאָנטאג (9-טען ד. מ.) בראך היער אין דעם אן דיא סינאגאָגע אנשטאָססענדען געביידע, וועלכעס דעם געמיינדע-פערזאָנאל צור וואָהנשטאָטטע דיענט, איין פייער אויס. דיעזעס טהיילטע זיך באלד דער סינאגאָגע זעלבסט מיט, וועלכע ביז אויף דיא פיער וואָנדע אבגעבראננט איזט. דיא ספרי תורות אונד כלי קודש קאָננטען מיט שווערער מיהע גערעטטעט ווערדען.

* (איינע זעלטענע האָהעס אלטער) האט דיא פאָר איינינען טאגען אין דער פראנצאָזישען שטאדט סאָנט-גינאָף פערשטאָרבענע פרויא דיעטריך ערריכט. זיא וואר אים יאהרע 1760 געבאָרען, זאָמיט 126 יאהרע אלט. ביז צו איהרעם הונדערטסטען לעבענסיאהרע וואר זיא גאנץ ריסטיג אונד אים פאָללען בעזיטצע איהרער זעהקראפט. אין דען לעטצטען יאהרען יעדאָך פערבראכטע זיא איהרע גאנצע צייט אין איינעם שלאָפאָהנליכען צושטאנדע.

* (הונדערטיאָהריגעס בראָד.) אויס מארמאראָשסיגעט ווירד אונטערם 7טען ד. מ. געשריעבען: ביים אָרדנען אלטער אקטען פאנד נייליך דער קאָמיטאטס-ארכיוואר איין פאקעט, וועלכעס אין לאטיינישער שפראכע דיא אויפשריפט „מארמאראָשער בראָד אויס דער הונגערסנאָטה דעס יאהרעס 1786", אונד איין זעלטזאמעס שטיקק בראָד ענטהאָלט. דיעזעס בעשטעהט צום גערינגען טהיילע אויס האפער, גראָססטענטהיילס אבער אויס צערריעבענער האָרצרינדע. דאס קאָמיטאט האט דיעזעס שטיקק בראָד אלס אנדענקען אן דיא הונגערסנאָטה פאָר הונדערט יאהרען אויפבעוואָהרט.

* (בראנד.) אין דער מארקטגעמיינדע זיללין (טרענטשינער קאָם.) וויטהעטע פאָרגעסטערן איין העפטיגער בראנד. דריא פיערטעל דעס מארקטעס, געגען 400 הייזער, זינד אבגעבראננט. נור דיא בודאָטינערגאססע, איין טהייל דער טרענטשינערשטראססע אונד פינף הייזער אויף דעם רינגפלאטץ בליעבען פערשאָנט. דאס פייער ענטשטאנד מיטטאגס אויף דעם רינגפלאטץ דורך דיא אונפאָרזיכטיגקייט צוייער קעללנערבורשען ביים ציגארעטטענדרייבען אין איינעם האָלצשאָפפען אונד פערברייטעטע זיך דורך דען גראָדע הערשענדען ווינד אין איינער האלבען שטונדע איבער דיא גאנצע שטאדט. עס גיבט אין זיללין קיינע פייערוועהר, אונד איבעררעם מאנגעלטע עס אן וואססער. ערסט נאָך פיער שטונדען קאמען דיא פייערוועהרען דער נאכבארטערטע, דאָך דעם וואססערמאנגעלס וועגען וואר איינע רעטטונג אונמאָגליך. דער געזאממטשאדען ווירד אויף איינע האלבע מיללויאָן געשאָטצט. ערסט נאכטס וואורדע דורך איינען העפטיגען גוססרעגען דער בראנד טהיילוויזע גע‐

געשיכטע דער נייערען צייט.

(10-טע פאָרטזעטצונג.)

דאס אין דער וואנדע וואָהנענדע ארמע פאָלקכען, וועלכעס שאָן ביזהער מיט שיידער דיא נייען אימוואָלצונגען אין פאריז אויס דעם מונדע דער דאָרט איינגעפאנגענען, עהרענוועערטהען זישטען לעבענדען ערעללייטע אונד גייסטליכען ערפאהרען האטטע, ערגריפף ביא דער נאכריכט פאָן דער הינריכטונג זיינעס געליעבטען קאָניגס דיא וואפפען, אונד זאָ ענטצינדעטע זיך היער איין בירגערקריעג, דער פיעלע יאהרע מיט אייסערסטער וואוטה צווישען דען וואנדערען אונד רעפובליקאנערן געפיהרט וואורדע.

אבער אויך אים גאנצען איבריגען אייראָפא פיהלטע מאן טיעפען אבשייא איבער דאס גראָסע פערברעכען. אללע פירסטען ריעפען זאָגלייך איהרע געזאנדטען אב, אונד גאנץ אייראָפא,—דאָנעמארק, שוועדען אונד דיא טירקייא אויסגענאָממען,—בעקריעגטע איין פאָלק, וועלכעס זיך פאָן אללען גרונדזאטצען דער רעכטליכקייט לאָסגעזאגט האטטע. אבער יע אללגעמיינער דער קריעג געגען פראנקרייך וואורדע, דעסטאָ העפטיגער ערהאָב זיך אויך אים קאָנווענטע דער קאמפף צווישען ביידען פארטייען. דא זיך דיא יאקאָבינער אויף דיא האָבסטען באנקע דעם אמפיטהעאטראליש (מיט האָהערען אונד ניעדריגערען אבשטופונגען) געבויטען זאאלעס צו זעטצען פפלעגטען, דיא שיראָנדיסטען אבער אויף דען אונטערען זאסען, זאָ נאננטע מאן יענע דען בערג, דיעזע דאס טהאל. יענער האטטע דען פלאן, דען ניכטסווירדיגען אָרלעאנס, דער זיך יעטצט, אום דעם פאָבעל צו שמייכעלן, ניכט מעהר הערצאָג, זאָנדערן אָרלעאנס-עגאליטע נאננטע, אלס דיקטאטאָר אן דיא שפיטצע דער רעפובליק צו שטעללען, אונד דא דיא שיראָנדיסטען ווידערשפראכען, זאָ האטטען שאָן דיא יאקאָבינער איהרע מאסרעגעלן געטראָפפען, אללע שיראָנדיסטען אונד מיניסטער ערמאָרדען צו לאססען. אבער אין דעם אויגענבליקקע, אלס שאָן דיא מאָרדערהויפען אונטערוועגס וואַרען, מיסלאנג דער גאנצע שטרייך.

דיא אויסערזעהענען שלאכטאָפפער פליכטעטען אונד פערבארגען זיך, אונד אָרלעאנס — בעקאם פלאָטצליך אייגסט, דאס עס מיסלינגען קאָננטע, אינגען פיעבערפראָסט אונד פיעל אין אָהנמאכט. נון וואורדע ער זיינען איינענען אנהאָנגערן צום געשפאָטטע. ראָבעספיעררע גאב איהן אויף, אום זיך זעלבסט צום דיקטאטאָר צו ערהעבען. ער אונד דאנטאָן ליעסען איהן געפאנגען זעטצען אונד נאָך מארזעיל אבפיהרען, וואָ ער זאָ לאנגע אין קעטטען לאג, ביז עס ראָבעספיעררע געפיעל, איהן וויעדער נאָך פאריז צו רופען, אונד איהן דא הינריכטען צו לאססען. וועניגע דיעזער שייזאלע האבען דיא רעוואָלוציאָן איבערלעבט; פאסט אללע שטארבען, וויא זיא עס פערדיענטען, איינעם געוואַלטזאמען טאָדעס.

יעטצט גינגען ראָבעספיעררע אונד דאנטאָן מיט ראשען שריטטען אויף דיא הערשאפט לאָס. זיא ערריכטעטען איין רעוואָלוציאָנסטריבונאל, וועלכעס איבער אללע, דיא איהנען פערדאכטיג וואַרען, איין שנעללעס טאָדעסאורטהייל אויסשפרעכען זאָללטע, אונד איינען וואָהלפאהרטס-אויסשוסס, דעם אללע געוואַלט איבערטראגען וואורדע. ער בעשטאנד אויס ניין פערזאָנען, אללע יאקאָבינער, אונד ראָבעספיעררע וואורדע פרעזידענט! נון קאָננטע ער רעכט זיינעם בלוטדורסטע אונד זיינער קאלטען גרויזאמקייט נאכהאָנגען; עס וואר, אלס וועגן איינע טיגערזעעלע אין איינען מענשענקאָרפער געפאהרען וואָרע. דאנטאָן אונד מאראט שטאנדען איהם געטרייליך צור זייטע. מאראט אייסערטע איינמאל אים קאָנווענטע, עס מיססטען ערסט 250,000 קאָפפע פאללען, עהער זייא אן דיא רעטטונג דער גוטען רעפובליק ניכט צו דענקען. פערגעבענס מאכטען דיא שיראָנדיסטען פערזוכע, זיך געגען דען בערג צו בעהויפטען. אם 22. יוני 1793 וואורדען 22 געמאָסיגטע רעפובליקאנער אונד מעהרערע אנדערע פערזאָנען דיעזער פארטייא, דורך הילפע דעם בעוואפפנעטען פאָבעלס, געפאנגען געזעטצט אונד באלד דאראויף הינגעריכטעט. אנדערען געלאנג עס, זיך אין דיא פראָווינצען צו רעטטען.

באָרדאָ, טולאָן, מארזעיל אונד ליאָן ערקלאָרטען זיך געגען דיא בלוטיגע הערשאפט דער יאקאָבינער. זיא יאגטען איהרען יאקאָביניישען מאגיסטראט וועג אונד וואָהלטען זיך זאָלכע, דיא געמאָסיגט דאכטען, אונד זאָ זאה מאן אויף פיעלען פונקטען פראנקרייכס דען בירגערקריעג נאהען!

אום דיעזע צייט וואורדע מאראט מיטטען אין זיינען פערברעכערישען ענטווירפען פאָן איינעם מוטהפאללען, פאנאטישען, 25-יאהריגען מאָדכען, שארלאָטטע קאָרדע, אויס קאען אין דער נאָרמאנדיע, ערמאָרדעט. מעהרערע איהרער טהייערסטען פערוואנדטען וואַרען אויף זיין אנשטיפטען הינגעריכטעט וואָרדען. זיא ענטוואַרף דען פלאן צור ראכע, דיא דורך דאס לעזען דער ראָמישען געשיכטע נאָך מעהר גענאָהרט וואורדע. זיא רייזטע נאָך פאריז, וואורדע צווייי מאל אים הויזע מאראטס אבגעוויעזען, ערהיעלט ענדליך אם 13. יולי צוטריטט, אונד אלס ער עבען דיא נאמען איי‐